

Skolens fagfordelingsprincipper – faglighedens akilleshæl!

Birgitte Pontoppidan

Århus Dag- og Aftenseminarium

Kommentar til artiklen "Får Natur/teknik en fremtid?" i MONA, 2005(1).

Artiklen om KALK-undersøgelsen af Helene Sørensen, Finn Horn og Søren Dragsted i det første nummer af MONA er forstemmende læsning efter at natur/teknik-faget har været på skoleskemaet i mere end 10 år.

Skolefaget natur/teknik blev indført for at styrke elevernes naturfaglige niveau. Et af argumenterne var at fange og fastholde de mindre børns spontane interesse for naturfagene i starten af skoleforløbet. De skulle bevare interessen og nysgerrigheden inden for dette fagområde og samtidig få en faglig basis som den senere fagdelte undervisning i biologi, geografi og fysik/kemi kunne bygge på.

Hellere naturfaglighed end fålærer-princip

KALK-undersøgelsen viser med al tydelighed at den nævnte hensigt med faget ikke har fundet vej til skolelederne og dermed fagfordelingsprincipperne på skolerne. Fagligheden i den undervisning eleverne modtager, står i skyggen af andre pædagogiske principper, f.eks. det såkaldte "fålærer-princip". Efter dette princip er det således vigtigere at eleverne kun møder et lille antal lærere i undervisningen, end at læreren er uddannet til det pågældende fag. At faget desuden bliver anvendt som "kit" i skemaet, viser samme tendens: at *naturfagligheden nedprioriteres*, og det foregår med skoleledelsens velsignelse!

Lærernes time-fag-fordeling forvaltes således efter principper som ikke lægger hovedvægten på lærerens uddannelsesmæssige baggrund i naturfagene – et forhold som afslører en arrogant holdning over for intentionen med natur/teknik-faget og elevernes udbytte af undervisningen. Hvis naturfagene skal styrkes i folkeskolen, må lærernes faglige uddannelse have forrang ved bemandingen af den naturfaglige undervisning på skolerne.

Natur/teknik er et populært og veludviklet linjefag

Natur/teknik blev, som nævnt i artiklen om KALK-undersøgelsen, føjet til rækken af linjefag i læreruddannelsen i 1998, og de første linjefagsuddannede natur/teknik-lærere dimitterede derfor først i 2002, dvs. for tre år siden. Det nævnes også i artiklen at der ved undersøgelsens udførelse kun var to årgange der kunne være aktive lærere med natur/teknik som linjefag på skolerne. De lærere som på undersøgelsestidspunktet havde linjefagsuddannelsen, var få og træder ikke tydeligt frem i KALK-undersøgelsen.

Linjefaget natur/teknik har på de få år det har eksisteret, udviklet sig til at være et meget populært valg hos de studerende. Det er det mest søgte af de naturfaglige linjefag på landets seminarier, og af en statistik fra Seminarernes It-Center 2004 fremgår det at 685 lærerstuderende blev eksamineret i faget, og nogenlunde samme antal skønnes at være eksamineret i indeværende år.

Af censorformandsskabets årsberetning fra årets eksaminer ved linjefaget natur/teknik fremgår det:

Censorerne udtrykker overvejende stor tilfredshed med eksamensindholdet. Det fremhæves af mange censorer, at de fandt en god balance mellem det faglige, det fagdidaktiske og den praktisk/eksperimentelle del af faget, samt at eksamensindholdet viste at have stor relevans i forhold til faget i folkeskolen.¹

Dette er en indikation på at der på få år er udviklet et velfungerende linjefag. Et linjefag hvor fagligheden får det professionsrettede sigte som man må kunne forvente i en læreruddannelse.

De studerende på natur/teknik-linjefaget giver generelt udtryk for en glæde ved at undervise i faget når de er i praktik på skolerne, og fortæller at eleverne for det meste er optagede af undervisningen i faget. Med de studerende i faget natur/teknik møder eleverne måske det engagement lærere er i stand til at give når den faglige uddannelse er i orden, og når de undervisningsmæssige rammer som lokale, udstyr og bøger ikke er et problem.

Set fra linjefagslærerens side er det derfor en paradoks situation at der fra politisk hold fokuseres så meget på læreruddannelsens faglighed når det tydeligvis ikke er fagligheden som er skoleledernes første prioritet når der skal sættes lærere på elevernes skoleskemaer! Det er desværre ikke altid *linjefagets* faglighed som afspejler sig i den faglige undervisning eleverne modtager i natur/teknik. Og det er heller ikke linjefaget som er blevet testet i de internationale undersøgelser i naturfagene, som

1 Censorformandsskabets årsberetning 2004, s. 44: <http://www.emu.dk/sem/cen/beretning/>

f.eks. PISA, alene af den grund at linjefagsuddannede slet ikke har været til stede til at undervise de elever der er blevet testet.

Hvis det naturfaglige niveau skal løftes i folkeskolerne, er det nødvendigt at lytte til de anbefalinger som artiklen slutter med at liste op:

- opbygning af en naturfaglig kultur på skolerne,
- udvikling af læseplaner på skolerne for hele det naturfaglige forløb,
- opprioritering af efteruddannelse af lærere og faglige ressourcepersoner
- og ikke mindst at naturfagene ved fagfordelingen besættes med linjefagsuddannede lærere (eller lign.).

Dette er konstruktive tiltag som ville kunne afhjælpe problemet med den manglende faglighed betydeligt hurtigere og mere effektivt end at ændre læreruddannelsen radikalt og så endnu en gang skulle vente på resultatet af en øget faglighed hos de nyuddannede lærere!